

Klenovské noviny

dvojmesačník obce Klenovec

XXII. ročník

číslo 1 / február 2025

klenovskenoviny@klenovec.sk

www.klenovec.sk

Spomienka na oslobodenie Klenovca

23. januára sme si pripomenuli 80.výročie oslobodenia našej obce. Pietna spomienka sa začala na Námestí Karola Salvu položením vencov k pomníkom, ktoré pripomínajú nielen historické udalosti Slovenského národného povstania, ale aj padlých Klenovčanov v oboch svetových vojnách.

Spomienková slávnosť pokračovala na javisku kultúrneho domu, kde sa prítomným prihovorili starostka obce Klenovec Katarína Pribilincová, predsedníčka Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Klenovci Júlia Segečová a poslanec Národnej rady Slovenskej republiky Ivan Hazucha. V kultúrnom programe vystúpili spevácka skupina Klenovčianka, členovia Mužskej a Ženskej speváckej skupiny FS Vepor, člen Detského folklórneho súboru Zornička Jožko Marcinek a členky Zboru pre občianske záležitosti v Klenovci Blažena Hrušková, Ružena Kováčová a Elena Mináčová. Dnes už väčšina obyvateľov našej obce patrí k šťastnej generácii, ktorá nezažila strach o svoj život, ne-

zažila strach o život svojich blízkych, nezažila krutosť vojny. Desaťročia mierového života z mnohých urobili ľudí málo vnímavých, niekedy až ľahostajných a málo úctivých k udalostiam, ktoré zažili naši starí rodičia. Z úcty k našim predkom a z rešpektu pred budúcnosťou bol program podujatia spomienkou na udalosti od posledných dní roku 1944 až po oslobodenie obce v januári 1945, tak ako boli zapísané v obecnej kronike. Tragické udalosti pre Klenovec nastali na Silvestra, kedy o štvrtnej hodine ráno Nemci zaistili predstavenstvo obce. Po rozvidnení nahnali mužov do kultúrneho domu a ženy do kostola a obecného domu. Medzi obyvateľmi sa roznieslo, že zradil nadporučík Antek, veliteľ partizánskej čaty.

Ten v skutočnosti o krátky čas prišiel. Oblečený mal nemeckú uniformu a na hlave partizánsku čiapku. Zo zaistených mužov sám Antek, vlastným menom Antonín Vazač, vybral 38 mužov, ktorých zavreli osobitne. Na vrchoch už o druhej hodine po polnoci Nemci

urobili razie. Obklúčili kolešne a ľudí zohnali na Ráztočné. Okrem toho zapálili dom Eugena Mrázika, v ktorom bol ťažko ranený partizán Nikolaj Lautáš, po matke Srb a po otcovi Rumun. Ten vystrieľal proti Nemcom všetky (Pokračovanie na 2. strane)

Rozpočet obce

Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Súčasťou rozpočtu obce sú rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií. Obec Klenovec je zriaďovateľom rozpočtovej organizácie, ktorou je základná škola s materskou školou Vladimíra Mináča. Rozpočet obce Klenovec na roky 2025 – 2027 bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 10. 12. 2024 uznesením č. 276/2024. Rozpočet Obce Klenovec na rok 2025 je navrhnutý ako vyrovnaný.

Bežný rozpočet: príjmy 2 748 591 eur; výdavky 2 765 989 eur.

Kapitálový rozpočet: príjmy 540 400 eur; výdavky 706 298,37 eur.

Finančné operácie: príjmy 183 296,37 eur; výdavky 0

Eko - Hl. kategória	Popis	EUR
100	Daňové príjmy	1 323 070,00
200	Nedaňové príjmy	111 451,00
300	Granty a transfery	1 854 470,00
400	Príjmy z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami	183 296,37
500	Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci	0
600	Bežné výdavky	2 765 989,00
700	Kapitálové výdavky	706 298,37
800	Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami	0

Viktória Lojková

Spomienková slávnosť v kultúrnom dome k 80.výročíu oslobodenia obce.

V záujme a v prospech obce

Prácu, ktorú je potrebné vykonať na bežný chod obce, občania často nevnímajú. Je neviditeľná, sú však za ňou hodiny a dni rokovania, vybavovania a zaobstarávania všetkého možného druhu. Od jednaní s ľuďmi, úradmi, až po materiálne a finančné zabezpečenie. Nie vždy je možné zariadiť všetko tak, ako by som si ja, či my všetci predsta-

vovali. Snahu často brzdia zákony, a samozrejme finančné prostriedky. Napriek tomu sa v rámci dostupných možností všemožne snažím, aby bol chod obce čo najviac bezproblémový, aby obecný úrad poskytoval občanom pomoc pri každodenných problémoch a boli sme ku každému ústretví. Aby ste sa o mojej práci dozvedeli

niečo viac aj prostredníctvom našich Klenovských novín, budem sa snažiť pravidelne v každom čísle, oboznamovať vás s činnosťami a udalosťami, ktoré sa v obci a úrade starostky počas dvoch-troch mesiacov udiali.

9. 12. 2024 účasť na Mikulášskom posedení v klube dôchodcov. V čase predvianočného zhonu bolo

veľmi príjemné odreagovať sa a stráviť popoludnie medzi našimi dôchodcami. Sú úprimní, srdeční a vedia sa tešiť z maličkostí. Mala som pocit, že som od nich odišla plná novej energie.

11.12. rokovanie zo zástupcami firmy Brantner o zmluve na nasledujúce obdobie.

14.12. účasť na výstave v Rimavskom Brezove. V rámci Mikreregiónu SINEC – KOKAVSKO, ktorého (Pokračovanie na 2. strane)

Spomienka na oslobodenie Klenovca

(Dokončenie z 1. strany)

náboje a posledným vyhasil svoj život. Obyvatelia domu využili prestrelku a ušli do lesa. Pri prestrelke bol ranený Ján Macko, ktorého Nemci chytili a raneného odviekli do koncentračného tábora. 1. januára vybral Antek zo zaisťených 11 mužov, ktorých odviekli do Klenovca. Zaistení muži z Klenovca a vrchov boli zavretí 3 dni a 2 noci v kultúrnom dome. Muži, ktorých vybral Antek, boli odvezení do Banskej Bystrice a potom do koncentračného tábora v Mauthausene. Ján Štefánik, predseda revolučného miestneho národného výboru a Ján Kačáni, tajomník revolučného miestneho národného výboru boli zastrelení pri Trenčíne. Z koncentračného tábora sa nevrátili: Ján Brndiar st., Ján Láska, Ondrej Brndiar, Ondrej Jakabčic, Ján Bálint, Ján Moncof, Pavel Ďuriš a na následky choroby už doma zomrel Pavel Lichanec. Nemci pod tlakom frontu 23. januára vyhodili železobetónový most cez rieku Rimavu na ceste smerom na Kokavu. Výbuch poškodil okolité domy. Nemeckí vojaci boli prinútení Červenou armádou ustúpiť smerom na Ráztočné. Tu sa držali v pripravených opevneniach päť dní. Ich presun do hôr si vyžiadal niekoľko obetí. Na Čremoši narazil Ján Láska s neznámym partizánom na nemeckú hliadku. Pokus ujsť do lesa sa im nepodaril. Ján Láska bol na mieste zastrelený a partizána odviekli na Ráztočné a tiež zastrelili. Päť nemeckých vojakov padlo pri prestrelke s partizánmi, ktorých viedol partizánsky komisár Br-

diar z Klenovčoka. V Klenovci Červenú armádu vystriedala Rumunská armáda, ktorá 28. januára 1945 zaútočila na nemecké jednotky. Tieto 29. januára klenovský chotár opustili. Zanechali za sebou podmiňované cesty a chodníky, na čo doplatilo päť občanov svojimi životmi a štyria boli zmrzačení.

Po prechode frontu patril Klenovec do operačného pásma Rumunskej armády. Bola tu umiestnená záloha pešieho pluku a poľná nemocnica, v ktorej bolo 920 ranených. Aj život obyvateľov sa zmenil. Ženy opatrovali ranených rumunských vojakov, robili zbierky na prílepšenie stravy. Pre vojakov sa hrali kabarety, kde vždy bolo jedno číslo slovenské a jedno rumunské. Nemocnica bola v apríli premiestnená do Banskej Bystrice. Zomrelo v nej 52 vojakov. Pochovaní boli v Klenovci. Po odchode ruského dôstojníka, ktorý sa staral o zásobovanie, sa Klenovec dostal do pásma mimo frontu a chod obce prevzala civilná správa. Zo židovských obyvateľov, ktorí boli odvezení do Poľska ešte v roku 1942, sa vrátili len dve slobodné dievčatá, ktoré v Klenovci nezostali, pretože nikto z ich blízkych sa nevrátil. Celkovo padlo v boji 12 vojakov a partizánov a 12 maďarských vojakov. Nemcami bolo zavraždených 6 osôb, z toho traja Neklenovčania. V koncentračných táboroch bolo zavraždených 7 osôb. Po prechode frontu bolo minami usmrtených päť osôb. Náš rodák, spisovateľ, Vladimír Mináč vo svojom debute Smrť chodí po horách na základe vlastnej skúsenosti

opísal udalosti tak, ako ich prežil v našej obci, ktorú v tomto útlom dielku nazýva Klance. Jeho záverečné slová sú modlitbou ľudí, ktorí mali to šťastie, aj keď s mnohými ranami na tele i duši, že ušli smrti. Za všetky tieto slová spomeňme aspoň časť vrúcnej prosby, ktorá nikdy nestratí svoju aktuálnosť. „*Vypočuj a ochraňuj nás, Veľký a Všemohúci. Ochráň naše deti a deti našich detí pred nešťastím. Nech nikdy nie je vojna. Nechceme vojnu. Nenávidíme nenávisť. Nech navždy utíchne dunenie kanónov. Nikdy viac nech nesiahne človek na život človeka. Nechceme vojnu. Nech nikdy nie je vojna. Lebo vykúpenie nie je v smrti, ale v živote. Lebo najvyšším zákonom života je láska a nie nenávisť. Posielame odkaz všetkým ľuďom a všetkým národom na svete. Posielame odkaz vykúpený utrpením a krvou. Nech nikdy nie je vojna. Chceme mier. Chceme vybudovať krásny svet pre nás a pre budúcnosť. Chceme rozsiať lásku a krásu do všet-*

kých kútov nešťastného sveta.“

Osemdesiat rokov je v živote človeka úctyhodný vek. V živote národov je to len malé zrno, ktoré tvorí veľké dejiny sveta. Za osemdesiat rokov toho človek prežije hodne, ale za osemdesiat rokov sa z pamäti národov dokáže aj veľa vytratiť. Preto sme sa 23. januára na chvíľu zastavili a zaspomínali sme si na smutné udalosti, ktoré sa písali pred osemdesiatimi rokmi v našej obci. Na znak úcty a vďaky počas pripomienky historických udalostí všetkým, ktorí za slobodu v našej obci zaplatili tým najzávažnejším, čo človek má – svojím životom, žiaci základnej školy zapálili malé kahančeky, ktoré spolu so všetkými účastníkmi spomienkového podujatia položili k pomníku padlých, kde sú do kameňa vytesané aj ich mená. Na záver tejto pietnej spomienky sa za všetkých pomodlil farár cirkevného zboru ECAV Roman Roskoš.

Blažena Hrušková

Pamätník padlých obetí na Námestí Karola Salvu v Klenovci.

V záujme a v prospech obce

(Dokončenie z 1. strany)

členom je aj naša obec, bola výstava vianočných ozdôb. Do výstavy sa zapojili aj obyvatelia Klenovca.

16.12. účasť na Združení miest a obcí Gemera a Malohontu v Ožďanoch.

17.12. účasť na akcii Mikroregión SINEC – KOKAVSKO v Kokave nad Rimavicou.

20.12. 2. ročník Vianočných trhov v našej obci. Záujem ľudí o stretávanie sa pri dobrom jedle, spojenom s kúpou vianočných drobností rastie. Potešujúce je, že prišli aj návštevníci mimo našej obce. Verím, že trhy sa stanú dlhoročnou tradíciou.

26.12. Štefánska tancovačka. Pre veľký záujem, nielen mladých ľudí, sme sa rozhodli spríjemniť obyvateľom vianočné sviatky aj stretnutím pri dobrej hudbe. Zabaviť sa

prišli Klenovčania aj návštevníci z okolia. Účasť bola veľká a zastúpené boli rôzne vekové kategórie. Stretli sa tu aj obyvatelia, ktorí prichádzajú za blízkou rodinou len cez vianočné sviatky a tak si mnohí mohli zaspomínať na časy, keď sa zábavy v Klenovci konali pravidelne.

28. 12. obec Klenovec a členovia FS Vepor zorganizovali Silvestrovskú estrádu.

14.1.2025 výberové konanie na pozíciu terénny pracovník. Úspešná uchádzačka nastúpila na túto pracovnú pozíciu od 1.2.2025.

15.1. stretnutie s pracovníkmi Generali Poisťovne, na ktorom sa prerokovali aktuálnosti už existujúcich zmlúv.

23.1. spomienkové podujatie. Obec Klenovec a ZO SZPB v Klenovci zorganizovali pietny akt kladenia

vencov a spomienkové podujatie pri príležitosti 80. výročia oslobodenia obce. Pri plánovaní tejto významnej udalosti sa uskutočnili viaceré stretnutia. Podujatie bolo viac než vydarené a kladná odozva sa niesla až za hranice našej obce. **25.1.** prvý Poľovnícky ples. Obec Klenovec v spolupráci s Poľovníckym združením SNP Klenovec zorganizovali prvý Poľovnícky ples. Ples dopadol nad očakávanie veľmi dobre.

4.2. stretnutie prívržencov futbalu. Na stretnutí sme riešili nový začiatok futbalu v našej obci. Som veľmi rada, že sme našli ľudí, ktorí sa futbalu chcú venovať. Sú to: Pavel Ďurič, Michal Bavala, Miroslav Sojka, Peter Geňa, Roman Bálint, Peter Cavar, Vladimír Parobek, Maroš Cibufa. Veľmi radi privítajú aj ďalšiu pomoc a ľudí, ktorí by sa k nim

chceli pridať.

10.2. účasť na zasadnutí Rady Regionálneho združenia miest a obcí Gemera a Malohontu v Rimavskej Sobote.

11.2. zasadnutie Programovej rady GMFS v Klenovci. Prejednával sa program GMFS 2025.

13.2. zasadnutie Mikroregiónu SINEC – KOKAVSKO na OÚ Klenovec.

14.2. havária vodovodného potrubia. Zabezpečenie urýchlenej opravy časti hlavného vodovodného potrubia po dopravnej nehode a informovanie občanov a inštitúcií, ktorých sa únik vody týkal, o pomoci a opatreniach v nachádzajúcich dňoch, a tiež zabezpečenie cisterny s pitnou vodou.

22.2. tretí ročník fašiangovej zabíjačky.

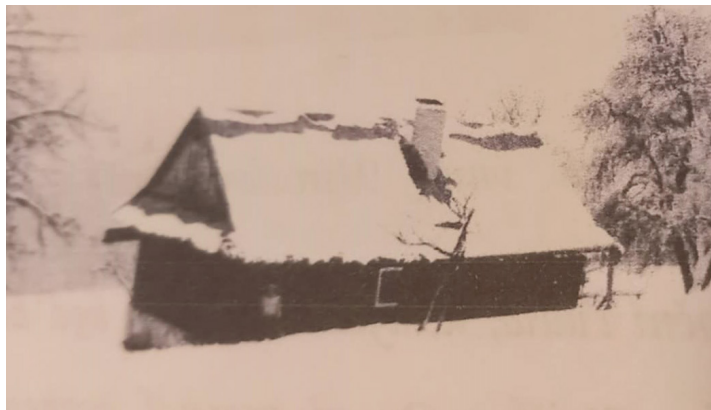
Katarína Pribilincová,
starostka obce

Aby sa nezabudlo Klenovský holokaust

Strach, bezmocnosť a bieda sú vždy dôvodom k hľadaniu vinníka, nenávisti a násilliu. Nebezpečné sú aj slová - sú to zbrane, ktoré ústami mocných dokážu manipulovať ľudské mysle a vytvoriť oblundné zlo. A ak zlo a nenávisť prekoná hranicu ľudskosti, nedá sa zastaviť a spôsobuje tragédie, ktoré sa bytostne týkajú každého z nás, a ak sa nepoučíme z minulosti, môžu sa kedykoľvek zopakovať. Mementom nech navždy ostane HOLOKAUST.

Medzinárodný pamätný deň obeť holokaustu vznikol na základe rezolúcie Valného zhromaždenia OSN 1.novembra 2005 a pripadá na 27.január. Svet si počas tohto dňa každoročne pripomína šesť miliónov Židov zavraždených v koncentračných táboroch a ďalšie obeť holokaustu. Dátum je symbolickým odkazom na 27.január 1945, kedy jednotky Sovietskej armády oslobodili nacistický vyhľadzovací koncentračný tábor Auschwitz (Osvienčim). Nemeckí nacisti od svojho nástupu k moci v roku 1933 systematicky prenasledovali židovské obyvateľstvo a obmedzovali jeho práva. Antisemitskú a rasistickú politiku začali naplno uplatňovať po útoku na Sovietsky zväz (1941), keď začali s masovým

platila Nemeckej ríši za každého deportovaného Žida 500 ríšskych mariek. Prvý transport do koncentračného tábora s tisíckou mladých žien odišiel 25.marca 1942 z Popradu. Do októbra 1942 bolo zo Slovenska vyvezených 57 752 Židov. V ďalšej vlne, po okupácii Slovenského štátu, boli do 30.marca 1945 vyvezené ďalšie tisíce ľudí. Spolu takmer 70 000 osôb. Holokaustu sa nevyhli ani Židia z Klenovca. Krátko po zhabaní ich majetkov (arizácie 1941), židovské rodiny odtransportovali do koncentračných táborov (1942). Prežili len dve mladé dievčatá. Po klenovských Židoch neostalo nič, len pár stručných protizidovských viet v obecnej kronike, pár zabudnutých historických fotografií v albumoch

Dom, v ktorom Hruškovci ukrývali rodinu Reichmanovcov.

vyvražďovaním Židov na všetkých okupovaných územiach.

Obeťami holokaustu sa stali aj Židia žijúci na území vtedajšieho Slovenského štátu. Vláda ľudskej Slovenskej republiky prijala 9.9.1941 tzv. Židovský kódex – jedno z najkrutejších nariadení o právnom postavení Židov, ktorý bol prísnejší ako normy v nacistickom Nemecku. Slovenská vláda už o pár mesiacov neskôr, po dohode s predstaviteľmi Nemecka o deportáciách slovenských židov do koncentračných táborov ako jediná

našich prastarých rodičov a pár starých náhrobných kameňov na židovskom cintoríne. Všetci zahynuli. Všetci boli ľuďmi, mali mená, túžili žiť, boli nenávidení. Len preto, že sa narodili ako Židia. Upadli do zabudnutia.

V klenovskej kronike sa v štatistike sčítania ľudu z roku 1940 spomína nič nehovoriace číslo - 37 Židov. Bolo ich v roku 1942 v Klenovci viac či menej? Ľudských obeť zvráteného myslenia. Málo či veľa? Kvapka v rieke, ktorá naplnila more miliónov obeť holokaustu.

Opustený židovský cintorín v Klenovci.

Presné čísla neexistujú, len desivý odhad od 11 - 17 miliónov zavraždených mužov žien a detí: 6 miliónov Židov (z toho 1,5 milióna detí), 2-3 milióny sovietskych vojnových zajatcov, 1,8-2 milióny Poliakov, 220 tisíc -1,5 milióna Rómov, 200-250 tisíc postihnutých a ďalšie tisíce nábožensky, politicky a etnicky prenasledovaných. Medzi nimi boli aj zabudnutí klenovskí Židia: **rodina Fabianová, Goldstuckerová, Groszová, Kaufmanová, Kleinová, Krámerová, rodina Lowy, Ruboviczová, Finkelsteinová...** Nik už ich mená nespomína, nik ich nevytesal do kameňa, do zoznamu obeť 2. svetovej vojny. Vymazal ich čas. Nech sú ich mená pre nás varovaním. A varovaním by mali byť aj slová z našej obecnej kroniky: „Očistenie obce od židovských obchodníkov považuje sa za historickú udalosť.“ Ten krátky odkaz pre budúce generácie zamrazí. Je odrazom vtedajšej vojnovéj doby, manipulácie s ľudským strachom a odsúdením človeka na základe inakosti. Zmýšľali tak všetci Klenovčania? Našiel sa niekto, kto v Židoch neľadil zlo sveta, ale človeka? Našiel. Patril k nim aj manželka Zuzana a Ján Hruškovci (Závovozci) z Oltárneho. Počas najtvrdších represálií, v tuhej zime, prichýlili vo svojom dome židovskú rodinu Ladislava Reichmana z Brezna, ktorá sa ukrývala v bunkri pod klenovskými vrchmi. Jedno z vtedajších detí, Michal Reichman, na záchrancov nikdy nezabudol. Vďaka nemu mená manželov Hruškovcov neupadli do zabudnutia. Sú zvečnené na Múre cti v Záhrade spravodlivých v pamätníku Jad Vašem v Jeruzaleme. Ocenenie **Spravodlivý medzi národmi** udeľuje štát Izrael ľuďom nežidovského pôvodu, ktorí počas druhej svetovej vojny nasadili vlastné životy na záchranu Židov. Aj dnes zúria vojny,

počítame mŕtvych, hľadáme vinníkov a nepriateľa. Nepriateľ však nie je obyčajný človek, nepriateľ je od nepamäti ten, čo túži po moci, ten, ktorý nikdy nemá dosť, potláča pravdu a slobodu, šťve proti sebe národy a brata proti bratovi. V koncentrákoch umierali Židia, Slovania aj nepohodlní Nemci. Len preto, že ľudia uverili manipulátorom a prestali veriť v dobro. Tolerancia, spolupráca a vzájomná pomoc sú zbrane, ktoré nezabijajú, ktoré robia svet lepším miestom na život. Je na nás, ktorú zbraň vezmeme do vlastných rúk.

Nikdy nezabudnime, že aj jeden človek dokáže urobiť veľa dobrého, aj jeden človek dokáže zabiť milióny. Eva Biela

Najvýznamnejšie ocenenie štátu Izrael certifikát Spravodliví medzi národmi pre nežidov, ktorí nasadili vlastný život na záchranu Židov počas 2.svetovej vojny vydaný manželom Hruškovcom v roku 2007. Návrh podala rodina Reichmanová, ktorá si cez vojnu zmenila priezvisko na Rybár.

Vianočné trhy 2024

Po roku opäť v piatok 20. decembra od 13.00 hod. až do večerných hodín prebiehali na Námestí Karola Salvu v poradí druhýkrát jednodňové Vianočné trhy. Už od rána boli na námestí pripravené a slávnostne ozdobené stánky, ktoré okolo obeda začali zaplňovať výrobcovia: členovia klubu dôchodcov, zamestnanci a žiaci školských zariadení (základnej školy s materskou školou Vladimíra Mináča a špeciálnej základnej školy), zamestnanci obce Klenovec, ako i súkromní výrobcovia a predajcovia so svojimi výrobkami a tovarmi. Návštevníci trhov si mohli vybrať z peknej

ponuky remeselných výrobkov a ikebán, potravinárskych špecialít (domáca štrúdlá, perníky, trdelníky a rôzne zákusky), vianočných dekorácií, ozdôb a iných tovarov. Okrem toho sa mohli v príjemnej vianočnej atmosfére stretnúť s kamarátmi, priateľmi a spoluobčanmi pri poháriku punču, teplej medoviny, čaji s rumom, alebo zahnať hlad kapustnicou, klobásou či iným pohostením. Trhy sa skončili vo večerných hodinách a už teraz sa niektorí tešia na tretí ročník Vianočných trhov v Klenovci.

Jaroslav Zvara

Vianočné trhy sa stávajú obľúbenou udalosťou záveru kalendárneho roka.

Súboristi fašiangovali

Mihálygérge - Maďarsko

V družobnej obci Mihálygérge si 1. februára pripomínali 35. výročie založenia speváckej skupiny DOBRODA a 15. výročie založenia skupiny CITARISTI. Na podujatí zahrali a zaspievali aj heligonkári

z FS Vepor Ľubomír Zvara a Ján Kožiak. Na konci programu Stanislava a Jaroslav Zvarovci zablahoželali k výročiam a zaželali veľa úspechov a tvorivej práce do ďalších rokov.

Zabíjačka v Rimavských Zalužanoch

Tradičnej zabíjačky a súťaži vo výrobe klobás v obci Rimavské Zalužany sa 8. februára zúčastnili aj členovia Mužskej speváckej skupiny FS Vepor Jaroslav Zvara, Milan Kožiak a Kristián Zvara.

Bol to v poradí už šiesty ročník obecnej zabíjačky, na ktorej sa o dobrú náladu spevom a hrou na heligonkách postarali Ľubomír Zvara a Ján Kožiak.

Klobásobranie Mihálygérge - Maďarsko

Súťaž vo výrobe klobás z regiónov Nógrad, Novohrad a Malohont sa uskutočnila 15. februára v družobnej obci Mihálygérge. Súťaže sa zúčastnili aj dve družstvá z Klenovca (družstvo Heligonkári FS Vepor a OZ Rodon). Odborná porota hod-

notila surovú zmes, výzdobu stola a pečenú klobásu. Po vyhodnotení 3 miesto v súťaži klobás získalo družstvo OZ Rodon. O dobrú náladu sa hrou a spevom postarali heligonkári, členovia MSS FS Vepor.

Jaroslav Zvara

Družstvo OZ Rodon získalo 3. miesto na Klobásobraní v družobnej maďarskej obci Mihálygérge.

Fašiangové posedenie

V januári sme boli my, pracovníčky komunitného centra, pozvané na pravidelné štvrtkové stretnutie v klube dôchodcov. V rámci stretnutia sme si naplánovali spoločnú aktivitu, fašiangové posedenie, ktoré sa následne uskutočnilo 6. februára u nás v KC. Na stretnutie s našimi dôchodcami sme sa svedomito pripravili, upiekli bublaninu, urobili jednodubky, pripravili kávu a čaj. Ale ani pozvaní hostia neprišli len tak. Doniesli nám pocukrované šišky s džemom. Okrem dobrého pohostenia sme si pre návštevu pripravili i niečo tvorivého, a to kre-

atívnu aktivitu, ktorá zamestnala ich ruky. Podľa predlohy sme spoločnými silami vyrábali šašovské klobúčiky upevnené na čelenke. Pri práci sme počúvali príjemnú hudbu a popoludnie nám pesničkami spríjemnila Elli, ale aj prítomní členovia klubu dôchodcov. Keďže sa nám takéto stretnutie podarilo zorganizovať opakovane, spoločne dúfame, že sa stretneme znova o rok počas fašiangového obdobia a podujatie sa stane našou peknou spoločnou tradíciou.

Pracovníčky KC

Fašiangová zabíjačka

Ďalší ročník fašiangovej zabíjačky sa, ako aj minulý rok, stretol s pozitívnou odozvou. Fašiangová sobota, 22. februára, bola spestrená príťažlivým podujatím, ktoré organicky nadväzuje na tradície rozlúčky s dobou relatívnej hojnosti pred blížiacou sa Pirohovou (Popolcovou) stredou, známej v celom kresťanskom svete. Očakávali sme, že počasie bude ešte chladné, prajné tradičnej zabíjačke, ale sme radi, že predpovede o zime sa potvrdili a údaj na teplomere prevyšoval žiaduce hodnoty. A tak sa v tretiu tohtoročnú februárovú sobotu na Námestí Karola Salvu konal ďalší ročník fašiangovej zabíjačky. Nikto sa netriasol od zimy, čo si asi nevedeli predstaviť v časoch, keď pesnička „Fašiangy, Turíce“ sa spie-

vala po uliciach vo fašiangových sprievodoch s maskami. Niežeby sa nebolo čím zahriať ani v opačnom prípade – návštevníci podujatia mali k dispozícii bohatý výber občerstvenia: zabíjačkové výrobky (klobásy, paprikovú slaninu, tlačienku, ryžové jaternice, mäsaníky, škvarky), zabíjačkové polievky (kapustnica a biela polievka), sladké výrobky (šišky od členov klubu dôchodcov, trdelníky a iné výrobky od súkromných predajcov), teplé nápoje (čaj s rumom i bez, varené víno, medovina, punč)... Pri srdci zase zahrial hudba heligonkárov z folklórneho súboru Vepor. Ďakujeme všetkým návštevníkom, pracovníkom obecného úradu a každému, kto sa pričínil o zdmýriebeh podujatia. Jaroslav Zvara

Prvý Poľovnícky ples

Štvrtý januárový víkend patril v našej obci hudbe, tancu, dobrému jedlu a zábave. Dňa 25. januára sa uskutočnil prvý ročník Poľovníckeho plesu, ktorý v spolupráci s obcou Klenovec organizovalo naše Poľovnícke združenie SNP. Všetkých návštevníkov pri príchode sprevádzali trubačky, ktoré sa postarali aj o úvod plesu. Následne vystúpili profesionálni tanečníci z tanečného klubu SAMBED Rožňava. O hudbu sa postarala skupina SYNTAKT z Poltára. S hrdosťou môžeme skonštatovať, že ohlasy boli výborné. Viac ako 100 návštevníkov sa zabávalo do skorého rána, hudba hrala výborne, program bol bohatý, v zlosovateľnej tombole sme mali takmer

80 zaujímavých a hodnotných cien a reštaurácia hotela Vepor sa postarala o skvelú večeru... **Za spoluprácu pri organizovaní plesu chceme poďakovať starostke obce Kataríne Pribilincovej a Jaroslavovi Zvarovi. Poďakovanie za pomoc a vydarený večer patrí aj všetkým nemenovaným členom aj nečlenom nášho PZ, ktorí pomáhali pri výzdobe sály a zabezpečovaní diviny, a v poslednom rade všetkým sponzorom.**

Verím, že o rok pokračujeme a Poľovnícky ples v Klenovci sa stane tradíciou. Lesu a lovu zdar.

**Martina Laudisová
Margaréta Angerová
v zastúpení PZ SNP Klenovec**

Starostka obce Katarína Pribilincová a spoluorganizátorka Martina Laudisová s profesionálnymi tanečníkmi, ktorí spestrili program 1. Poľovníckeho plesu v Klenovci.

Štefanská tancovačka

Štefanská tancovačka v Klenovci dopadla na jednotku. Dňa 26. decembra 2024 sa v Klenovci konala tradičná Štefanská tancovačka, ktorá prilákala desiatky nadšencov dobrej hudby a zábavy. Atmosféra večera bola výnimočná a niesla sa v duchu radosti a priateľskej nálady. O hudobnú produkciu sa postarali skúsení dídžej DJ Rami a DJ Mimo, ktorí svojimi rytmi udržali tanečný parket zaplnený počas celého večera. Účastníci si pochvaľovali výborný hudobný výber a dynamickú atmosféru. Súčasťou programu boli aj súťaže s desiatimi atraktívnymi výhrami. Šťastní výhercovia si domov odniesli zauj-

mavé ceny, čo prispelo k ešte väčšej spokojnosti návštevníkov. Celý večer prebehol bez akýchkoľvek problémov či incidentov, čo organizátori hodnotia ako veľký úspech. - „Sme veľmi radi, že sa všetci zabavili a že sa podarilo zorganizovať podujatie na takej vysokej úrovni. Ďakujeme všetkým, ktorí prišli a prispeli k výbornej atmosfére,“ - vyjadril sa jeden z organizátorov. Štefanská tancovačka v Klenovci opäť potvrdila, že je jedným z najobľúbenejších podujatí v regióne, na ktoré sa návštevníci radi vracajú. Organizátori už teraz premýšľajú o ďalších ročníkoch, ktoré by mali byť rovnako úspešné. **M. Sojka**

Členovia FS Vepor aj v závere uplynulého roka pripravili pestrý program tradičnej Silvestrovskej estrády.

Silvestrovská estráda 2024

Členovia FS Vepor z Klenovca ani tento rok neporušili zvyk a svojim programom sa postarali o dobrú zábavu a náladu na konci roka 2024. V sobotu 28. decembra v kultúrnom dome v poradí už po 30-krát Silvestrovskou estrádou pobavili nielen domácich, ale aj divákov zo susedných obcí. Dá sa povedať, že tento program je už zapísaný v srdciach našich občanov a je oň veľký záujem. Sála kultúrneho domu bola aj tento rok zaplnená. V programe účinkovali: Lucia Zvarová, Kristián Zvara, Daniela Trnavská, Alžbeta Chmelková, Alžbeta Váradiová, Miriam Lásková, Lucia Jakabšicová, Nio Hruška, Marco Krška, Andrea Rapčanová, Dominika Kasáčová, Pavel Chmelko. Účinkovali a videoprojekciu a hovorené slovo zabezpečili Zuzana Karabínošová a Denis Dovala. O zvuk sa staral Miro Sojka. Kulisy a osvetlenie mali na starosti Filip Dovala, Jakub Fotta, Tomáš Vrbiar a tí, čo práve neúčinkovali. O fotodokumentáciu a videozáznam sa postaral Pavel Vančík. Technickú a tanečnú pomoc mala na starosti Lucia Zvarová a nácviky scénok manželka Stanislava a Jaroslav Zvarovci. Celý príbeh Estrády začínal nácvikom klenovských folkloristov a po privítaní pokračoval scénkou Slunce, seno a scénkou Na, na, na. Po nich sme si zaspomínali na jednu z predchádzajúcich estrád premietnutím videa Maďarský guláš. Program pokračoval Tancom chlapcov a Rýmovačkou a ďalším videom

zo spomienok - Cica nežer. Po scénke Rozprávka o perníkovej... pobavilo divákov opäť video zo spomienok - Rádio. Po ňom nasledovali scénka Prvé rande, video so spomienok Kofola, Tanec dievčat a scény Doktor, Korytnačky, Opitá scénka a čerstvo spracované video Kačena a Jiřina. Videozostrih predošlých záverečných tancov, príhovor moderátora a záverečný spoločný tanec Estrádu ukončil. Opakovačka záverečného tanca nechýbala ani na tomto ročníku Silvestrovskej estrády 2024.

Na príprave a účinkovaní v Silvestrovskej estráde sa počas 30 rokov podieľalo mnoho folkloristov, spomeniem aspoň pár: Martin Parobek, Igor Tomo, Pavel Mináč, Rasťo Bejtíc, Eva Koncuriaková, Maroš Mináč, Robo Zvara, Michal a Miloš Trnavský, Ivana Hrušková, Miro Brndiar, Michal Jakabšic, Michal Máliš, Zuzana Jakabšicová, Majo Dovala, Zuzana Karabínošová, Viktor Bráďňanský, Ado Cavar, Lucia Zvarová, Denis Šimonič, Tomáš Plavucha, Alžbeta Chmelková, Dada Trnavská, Kristián Zvara. Po záverečnom úklone našim mladým folkloristom za príjemný večer plný dobrej nálady poďakoval Jaroslav Zvara a účinkujúcim a divákom do Nového roku 2025 zaželal všetko dobré, hlavne zdravie, šťastie, lásku a rodinnú pohodu. Vydarený večer ukončil prianím, aby sme sa o rok opäť stretli na jubilejnom 50. ročníku Silvestrovskej estrády.

Jaroslav Zvara

Nominácia na významné ocenenie Roma spirit

„Moja profesijná činnosť môže slúžiť ako vzor, že aj človek s rómskym pôvodom môže dosahovať dobré výsledky v živote a začleniť sa aj do nerómskej komunity.“
MUDr. Ján Deme

Výnimočný mladý muž - pozitívny príklad, ktorý búra predsudky o Rómoch, spája ľudí a národnosti a podporuje a povzbudzuje rómsku mládež. Lekár, ktorému nechýba vytrvalosť, húževnatosť, chuť po vzdelaní a napredovaní. Zvolil si neľahkú náročnú cestu. To všetko rozhodlo, že už v tak mladom veku sa meno MUDr. Jána Demeho, rodáka z Klenovca, ocitlo koncom minulého roka medzi nominantmi na významné ocenenie Roma spirit, ktoré je zamerané na podporu rómskej komunity. O tom, že sa stane lekárom, začal uvažovať už na osemročnom gymnáziu. Mal veľký vzor v otcovom bratrancovi kardiológovi, ktorý mu bol nápomocný aj počas štúdia. Vzorom mu boli aj súrodenci starej mamy - brat, prvý rómsky lekár Ján Cibula, ktorý patrí k najvýznamnejším rómskym osobnostiam na svete a tiež sestra, prvá rómska lekárka Adela Cibulová.

Tak ako mnohí vzdelaní a výnimoční

ľudia, ktorí okrem inteligencie zvyknú dostať do vienkaj aj umelecký talent, aj Ján sa už v detstve začal zaoberať hudbou. Hudobný vzor našiel v otcovi Jánovi, huslistovi, ktorý bol aktívnym členom FS Vepor v Klenovci. Najskôr študoval hru na klavír v základnej umeleckej škole, neskôr ku klavíru pridal cimbal, ktorý je stále súčasťou jeho života. Spolu s ďalšími hudobníkmi založil aj mladú ľudovú hudbu z Klenovca. A práve aj vďaka hudbe sa v 14 rokoch dostal do programu organizácie Divé maky, ktorá podporuje talentované rómske deti. Najskôr Jána podporovali ako hudobný, neskôr študijný talent. Divým makom vďačí Ján aj za finančnú podporu, ktorá jemu aj jeho rodičom počas náročného štúdia pomohla. Dnes sa sám zapája do aktivít Divých makov. Poukazuje na svoje skúsenosti, pomáha a povzbudzuje mladých, aby si aj napriek často neľahkým životným podmienkam začali plniť svoje sny. Verí, že každý, kto je

odhodlaný zmeniť svoj život a vzdelávať sa, môže dosiahnuť významné úspechy. A z vlastnej skúsenosti vie, že pozitívny príklad môže zmeniť aj pohľad na rómsku komunitu. Tak, ako sa to podarilo jemu.

Svoj sen o medicíne si Ján Deme mohol splniť len vďaka vlastnému úsiliu a tiež rodičom, ktorí ho v štúdiu vždy podporovali. Vyštudoval lekársku fakultu v Košiciach a stal sa jedným z mála rómskych lekárov na Slovensku. Skúsenosti z oftalmológie, odboru, ktorý sa stal jeho prioritou, naberal na viacerých očných klinikách v Prahe. Po čase sa, ako jeden z mála mladých lekárov, ktorí vyrastali v Klenovci, vrátil do rodného kraja a začal pôsobiť na očnej klinike v Rimavskej Sobotě. Popri práci sa stále zdokonaľuje, pokračuje v štúdiu svojej špecializácie a je otvorený novým výzvam. Zvažuje medzinárodne uznávanú európsku atestáciu z oftalmológie. Zdravotníckou cestou sa vydal aj jeho brat, ktorý sa venuje fyzioterapii v Prahe. Ján Deme je inšpiráciou nielen pre rómske deti. Jeho príbeh je príbehom vytrvalosti a

odhodlania ísť si za svojim cieľom. A tiež príbehom o slušnosti, spolupatričnosti, pomoci, aj o spájaní. Nie je totiž dôležitá farba pleti, ani národnosť či príslušnosť k akejkoľvek menšiny alebo väčšinovej skupine, ale ľudskosť a to, ako pristupujeme k ostatným.

Eva Biela

MUDr. Ján Deme vo svojej očnej ambulancii.

Spoznávame náš región

Žiaci 2.až 7.ročníka základnej školy absolvovali 22.januára prírodovednú exkurziu v Rimavskej

Sobotě. Ich cieľom bola návšteva Gemersko-malohontského múzea a hvezdárne. V múzeu sa žia-

Žiaci našej základnej školy s MŠ počas návštevy rimavskosobotskej hvezdárne.

ci ocitli v dobe ľadovej a v rámci zaujímavého výkladu sa dozvedeli informácie o zmenách klímy, pohybe ľadovcov a kontinentov, ako aj o prispôbení rastlín a živočíchov extrémnym klimatickým podmienkam. Prostredníctvom preparátov videli živočíchov, ktoré obývali krajinu v dobe ľadovej. Nechýbal medzi nimi mamut, hyena, ale ani šabľozubý tiger. Na prvom poschodí múzea sme navštívili výstavnú izbu zakladateľa Gemerského župného múzea a jeho prvého riaditeľa Jána Fábryho. Mali sme možnosť nahliadnuť do prírodovednej časti expozície živočíchov a skamenelín, ktoré sa nachádzali v našom regióne. Žiakov prekvapila hornina sopečného

pôvodu čadič, ktorý pochádzal z Klenovca.

Po Gemersko-malohontskom múzeu sme sa presunuli do hvezdárne, kde sme si pozreli videá s komentárom pani Kerekešovej a zároveň sme sa dozvedeli zaujímavé informácie o vesmíre, pohyboch Zeme okolo Slnka, planétach, ich veľkosti, rýchlosti pohybu a dĺžky rokov.

Spoznali sme aj tie, ktoré sú viditeľné voľným okom. Aj napriek tomu, že nepriaznivé počasie nám neumožnilo dôkladne pozorovať našu modrú oblohu cez ďalekohľad, domov sme sa vracali nabití novými informáciami a zážitkami z exkurzie.

Kvetoslava Černáková

	<p>RODON KLENOVEC</p>	<p>25 ROKOV SME TU PRE VÁS!</p>	<p>VĎAKA VAŠICH 2% DANE PODPORÍTE NAŠE AKTIVITY PRE VÁS! Ďakujeme!</p>	
	<p>ičo: 37820842 právná forma: občianske združenie sídlo: SNP, 61, 980 55 Klenovec IBAN: SK23 0900 0000 0003 8122 3848 e-mail: ozrodon@pmmmail.sk, tel.: 0904875369</p>			

Bedmintonisti opäť zažiarili

Bedmintonový klub TJ Družstevník Klenovec odštartoval začiatok roka na celoslovenských turnajoch GP A vo všetkých kategóriách.

Prvý celoslovenský turnaj GP A U15 sa odohral 11. januára v Trenčíne. Zúčastnili sa na ňom Laura Fodorová a Laura Fiľová. Fodorová, ako nasadená jednotka s ľahkosťou prešla tri kolá a vo finále sa stretla so Šarlayovou. (BKR Púchov). Po trojsetovom boji (21:11,10:21,21:14) si odniesla ZLATO! Aj vo štvorhre dievčat sa Laura Fodorová s partnerkou Júliou Vojtíškovou (CEVA Trenčín) prebojovali až do finále a získali ZLATO! Laura Fiľová sa v dvojhre umiestnila na 5.- 8. mieste. Ema Pauková a David Samáš na GP A neštartovali.

Na turnaji GP A U17 v Bratislave (18.-19.1.januára) sa zúčastnili

Laura Fodorová opäť získala cenné medaily na turnajoch.

súrodenci Fodorovci. Samuel, nasadená jednotka v dvojhre, sa dostal až do finále, kde si poradil s nasadenou štvorkou Artemom Berezovským (PBA Prešov) a bral ZLATO! Vo štvorhre sa s partnerom Filipom Beňovičom (AS Trenčín) umiestnili na 3.- 4. mieste. V mixe so spoluhráčkou Ely Bieleschovou (Piešťany) získali STRIEBORNÚ medailu. Laura Fodorová ako nenasadená hráčka sa v dvojhre prebojovala cez štyri kolá až do semifinále, kde na sety 2:1 prehrala s Adelou Lachovou (SP Dolný Kubín) a brala BRONZOVÚ medailu. Vo štvorhre s partnerkou Ninou Hrobárovou (AC UNIZS Žilina) obsadili 3.-4. miesto. Úspech pre Lauru, ktorá napriek veku (kategória starších žiačok) získala pódiové umiestnenie v doraste. Jakub Fotta pre chorobu turnaj vynechal.

Laure Fodorovej sa zadarilo aj na turnaji staršieho dorastu GP A U19 v Trenčíne (25.-26.januára). Len trinásťročná Laura, ktorá sa prvýkrát predstavila na turnaji starších dorastencov, dokázala preniknúť na stupne víťazov. V dvojhre sa trojsetovými zápasmi

cez štyri kolá prebojovala do semifinále, kde ju na sety 2:0 zdolala nasadená jednotka a víťazka turnaja Lea Kyselicová (Trnava). Laura si odniesla BRONZ! Jakub Fotta sa v mixe po boku partnerky Liliany Šarlayovej (Púchov)

umiestnil na 5.-8. mieste. V marci čakajú bedmintonistov medzinárodné turnaje v Maďarsku: Pécs - U15 a Cégled - U17, na ktorých sa plánuje zúčastniť aj náš bedmintonový klub.

Martina Fodorová

Rád beháš? kopeš do lopty?

OBEC KLENOVEC TJ DRUŽSTEVNÍK KLENOVEC pozýva

ZAČNÍME OPĽ S FUTBALOM

CHLAPCI AJ DIEVČATÁ VO VEKU 5 - 10 ROKOV

Chcel by si byť futbalistom?

15. 03. 2025 OD 10:00

Multifunkčné ihrisko na sídlisku (Sládkovičova)

OBČERSTVENIE ZABEZPEČENÉ

INFO: 0902 372 533

POĽ HRAŤ FUTBAL!

V minulom čísle Klenovských novín som si so záujmom prečítal príspevok starostky obce Kataríny Pribilincovej o plnení svojich predvolebných sľubov v polčase volebného obdobia. Ako bývalého športovca ma zvlášť zaujímal, ako plní svoje sľuby z oblasti športu. Musím konštatovať, že aj v tejto oblasti sa snaží v rámci svojich možností plniť svoje sľuby. Po získaní finančnej dotácie od vlády SR

sa snaží získať ďalšie financie na rekonštrukciu kúpaliska, ktoré je už roky zatvorené. Podľa môjho názoru bolo uzavretie kúpaliska predčasné, v nejakom úspornom režime mohlo fungovať ďalej pre potreby našich občanov a hlavne detí počas letných prázdnin dovtedy, kým sa

neprikočí k jeho rekonštrukcii. Najviac ma však potešila informácia o iniciatíve obnoviť činnosť futbalového oddielu. Ukončenie jeho činnosti bola veľká a neodpustiteľná chyba jeho vedenia. Svojim neuváženým rozhodnutím zničilo celú históriu a tradíciu klenovského futbalu,

Svitá na lepšie časy?

ktorý desiatky rokov poskytoval pravidelný športový zážitok fanúšikom, mal širokú podporu verejnosti, bez ohľadu na to, aký dopad to bude mať na ďalší vývoj futbalu v budúcnosti. Už vtedy som upozorňoval, že potrvá dlhý čas, kým sa obnoví jeho činnosť. Preto som veľmi rád,

že sa našla skupina futbalových nadšencov, ktorá za podpory vedenia obce chce sa pokúsiť obnoviť jeho činnosť. Čaká ich však dlhá a náročná úloha vybudovať štruktúry klubu od žiakov cez dorast až po dospelých, stabilizovať hráčsky káder, postupne ich prihlásiť do súťaží, ale tiež získať späť skalných fanúšikov. Treba však veriť, že dobrá vec sa podarí a za podpory vedenia obce sa fut-

balové ihrisko časom vráti späť k svojmu pôvodnému účelu a časom sa na ňom okrem vystúpení hudobných skupín znova z jeho tribúny bude ozývať potlesk nadšených futbalových fanúšikov s povzbudzovaním: „Klenovec do toho!“

Slavomír Hruška

Život na slobode

„Vlk bude ako hosť baránka, leopard bude odpočívať vedľa kozľatka. Teliatko, leviča a vykrmovaný vól budú spolu a malý chlapec ich bude zaháňať. Jalovica sa bude pásť s medveďom, ich mláďatá budú spolu polihovať a lev bude žrať slamu ako vól.“ (Biblia)

Oslavujeme 80. výročie oslobodenie Klenovca. Keď som mal okolo sedem rokov, pásli sme kravy povýše Klenovčoka. Ferko Z., Milan K. a ja. Kravy sa pásli spokojne samé a tak sme pobežovali po Lašťoku. Nad Blahove domom bol vojenský zákop v tvare L. Bol už šťastie zasypaný aj zarastený trávou. Fero s Milanom si sadli na kraj s nohami v zákope. Vždy sme tak sedávali, bolo to pohodlné. Mal som v ruke papek, tak som ním spustil „paľbu“ postojacky smerom na cestu krátkymi dávkami, ako z automatu. Tak sme to videli vo filmoch. Ra - ta - ta, zarapotal som. Fero na to: „Vieš prečo je tu ten zákop?“ Nechápavo som pozeral. Milan, rýpuc v zemi, vysvetlil. „Vojaci tu boli zafahnutí a trčali im len prilby a oči. Ved' takto by ťa Nemci hneď odbachli.. Aha, čo som našiel,“ vykrikoval po chvíli. Bolo to päť ostrých nábojov do vojenskej pušky. Pri pasení alebo zbieraní hribov sme našli kadečo po vojne. Fero zobral náboje, poobzeral a zavelil, že ich dáme odpáliť do ohňa. Oheň nám horel pri kofaji blízko potoka, tak sme tam šli. Akurát začali praskať naše upečené kromple. Vyhrabali sme ich z pahreby a také horúce sme nahádzali do Fero vho klobúka. Milan uhrabal uhľiky, Fero hodil náboje do ohňa, schytil ma za ruku až to zabolelo a celou silou ma ťahal za Milanom, ktorý už zmizol v kofaji. „Chceš, aby ťa zabilo?“ zrel Fero. Ja som naozaj nechápal, že to môže byť také nebezpečné. Dobré, že to vedeli moji kamaráti. Ešte aj v tej kofaji mi pritlačil Milan hlavu až k zemi, lebo ja som chcel pozeráť ako to bude vystreľovať. Ohlušujúca rana ma naozaj vydesila, potom druhá. „Počuli ste, ako hvízdala guľka,“ spýtal sa Fero. Počuli - aj to, ako narazila do niektorého stromu. Ďalej bolo ticho, Fero povedal, že druhú už nevystrelia, lebo iste rozmetalo oheň, ale pre istotu ešte počkáme. Dali sme sa zatiaľ do jedenia upečených kromplí. Chutili nám výborne. Keď sme prišli tam, kde sme mali oheň, videl som len miesto, kde bolo ohnisko. Ja som sa až vtedy

veľmi zľakol. A boli to len dva výstrely. A bol už mier asi osem rokov. Hej, aj také nebezpečné veci sme robili.

Vladimír Mináč (1922 - 1996), spisovateľ, poslanec Federálneho zhromaždenia v Prahe, navštívil svoje rodisko Klenovec. Bolo to asi v roku 1991, na besedu s ním sme boli pozvaní do kultúrneho domu. Prišlo nás hodne, väčšinou jeho rovesníci, ale aj iní. Ja som sa veľmi tešil na stretnutie. Sledoval som jeho kariéru, mal som výstrižky z novin jeho príspevkov. Také mináčovské, originálne, ostré. Keď prišiel, podávali sme si s ním ruky. Potešil mnohých, keď pri stisku ruky povedal: „Pravdaže si ťa pamätám..“ Začal takto: „Pýtali ste sa ma, ako sa mám. Nemôžem sa sťažovať. Nemám komu.“ Potom hovoril o súčasnej politickej situácii, o tom, že nežná revolúcia aj tak nič nevyriešila... Jeden z kamarátov, Dalo D. zakričal: „Baťko (tak ho oslovovali), rozprávaj o tom, ako zmo tých Nemcov vtedy za zákrutou prekvapili a zlikvidovali.“ Vlado Mináč mal príjemný hlboký hlas. „Viete, kamaráti, rozprávať o vojne teraz po rokoch sa aj nám môže zdať zaujímavé. Ved' viete, že ja som o Povstaní písal aj píšem. Brániť sa bolo treba zubami-nechtami. Podarilo sa nám zvíťaziť, pretože pravda bola na našej strane. Obyvatelia Klenovca aj sedliaci na vrchoch boli s nami.

Poškodené domy pri moste, ktorý ustupujúci Nemci zničili pred oslobodením Klenovca.

Mnohí pri tom zahynuli. Ale aj za tými Nemcami, čo si Dalo spomol, plakali matere, otcovia, deti, frajerky. Chcem povedať, že sa to už nedá vypovedať a vôbec nie pochopiť, ako nás drgľovala ni len zima, ale aj strach. Že sme boli hladní, smädní, vydesení, zúfalí. Vnútorne doráňaní, zgníavení. Vojna vtrhla do našich životov drzo bez nášho súhlasu. Silu nám dávala nádej, že sa zas budeme prechádzať po tom našom krásnom chotári bez strachu. A keď uvidíme niekoho neznámeho, ani nás nenapadne utekať a ukryť sa.“ Počúvali sme. Bol to veľmi silný príhovor, preto som si aj hodne zapamätal. Aj nasledovné vety. „Viete, že rád rozmyšľám a rozprávam. Niekedy aj priveľa. Ako vtedy, keď som si opekľaninu nad ohňom – a mysl' blúdila inde. Nebolo to múdre, ražeň prehorel a slaninka zhorela tiež (zasmiali sme sa). Horšie bolo, keď som ako partizán krútil na prste nabitou pištoľou a bola odistená. Strelil som si do nohy. Bola to hlúposť, frajerina. Museli ma odvieť do Klenovca, aby mi ranu ošetril doktor. Bolo to medzi Kračúnom a Silvestrom 1944. Udiali sa známe udalosti v Klenovci. Zrada Anteka, Nemci zohnali ľudí do kultúrneho domu a do kostola. Ja som skončil s ďalšími v koncentračnom tábore v Mauthausene. O život treba bojovať, aj keď nevieš, ako to dopadne. Hrdinstvo je aj to, keď dokážeš priznať svoje chyby... Kapitalizmus sklamal, komunizmus sklamal, Ježiš Kristus sklamal!“

Touto vetou zakončil Vlado Mináč

svoj príhovor. Zase prekvapil. V knihe spomienok V košeli zo žihľavy V. Mináč hovorí aj toto: „Videl som ľudskú zvlčnosť. Nikdy som nepocítil nenávisť voči Nemcom iba preto, že boli Nemci. Nikdy som sa nedotkol takých spomienok, ktoré by ma mohli viesť k nenávisťi...“

Nepodarilo sa mi vtedy stretnúť so spisovateľom. Nevadí. Čo by som mu povedal? Páčili sa mi vety v ktorých povzdvihoval ľudskosť a varoval pred nenávisťou. Nevedel by som reagovať na jeho hodnotenie kapitalizmu ani komunizmu. Že ho sklamal Ježiš Kristus? Takých ľudí bolo aj je veľa:

„Je Boh, má moc, tak nech nás zachráni! Nech nám pomôže!“ Kto bol Ježiš? Učil napríklad modlitbu „Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje, príd' kráľovstvo tvoje..“ Vieme to skoro všetci aj naspamäť. Vyjadrujeme túžbu po mieri, slobode, pretože nám to chýba. Nenávisť neskončila. Uvedomujeme si, že múdri ľudia majú pravdu, keď hovoria: „K víťazstvu zla stačí, keď slušní ľudia neurobia nič!“ Ježiš je kráľ, nemá armádu. Ide zachrániť človeka tak, že zomrie namiesto neho. Tento čin lásky zachraňuje človeka tak, že premieňa jeho myslenie aj konanie. Lebo nenávisť, zvlčnosť je nejako v nás všetkých. Ako začať? Priznať, že nezvládam život, že potrebujem Ježiša. Že ho treba aj poslúchať, aby viacej vojna nebola.

Ján Kováčik

Život v mieri

1, Pán Ježiš je svetlo sveta, ktoré do hlboka výšin preniká, nech jeho viera neustále skveta, na planéte zeme nezaniká.

2, On Ježiš Kristus je naším otcom, láskavým milým učiteľom a radcom, stále prichádzajme ku Pánovi, nech naše srdcia hriešne obnoví.

3, V srdci nech nám jeho viera svieti, buďme aj naďalej milé deti, silno sa držme Pánovej viery, a s Ježišom neustále žime v mieri.

Pavel Brndiar